

1. Úvod a metodologie

Publikace se zabývá vnitřním stěhováním v České republice mezi roky 2005 a 2017 ve vazbě na demografické charakteristiky jako jsou pohlaví, věk a státní občanství. Dále hodnotí vývoj vnitřního stěhování na různých územních úrovních (krajské, okresní, správních obvodů obcí s rozšířenou působností nebo obecní) a podle velikostních skupin obcí. Obsahuje také informace o migračních proudech a populačních ziscích nebo ztrátách územních celků díky vnitřnímu stěhování.

Tato publikace analyzuje výhradně vnitřní stěhování a nezabývá se zahraniční migrací. Za vnitřní stěhování se v demografické statistice České republiky považuje změna bydliště mimo hranice obce současného registrovaného pobytu. Jde tedy o prostorové přemístění osob z jedné obce do jiné. Sleduje se i vnitřní stěhování uvnitř Prahy mezi urbanistickými obvody, což ale není předmětem této publikace. Obyvatelé České republiky s českým občanstvím ovšem nemají povinnost změnu svého pobytu hlásit, takže množství případů vnitřního stěhování je pravděpodobně vyšší, než udávají oficiální čísla vycházející ze změny registrovaného pobytu. Cizinci ze třetích zemí (mimo EU a EFTA) tuto povinnost mají¹ a jejich registrované vnitřní stěhování tudíž více odpovídá realitě. Občané EU a EFTA se registrovat k pobytu nemusí.

Zdrojem dat pro údaje o vnitřním stěhování byla před rokem 2005 statistická hlášení o stěhování. Od roku 2005 se data o vnitřní migraci českých občanů přebírají z informačního systému evidence obyvatelstva (ISEO) ministerstva vnitra. V případě cizinců se mezi roky 2005 až 2007 a opět od července 2012 používají data z cizineckého informačního systému (CIS) ředitelství služby cizinecké policie, v mezidobí šlo o údaje z ISEO. Vzhledem k přechodu z hlášení o stěhování na administrativní zdroje dat vypadly charakteristiky důvod stěhování a vzdělání.

Data použitá v publikaci vycházejí z územní struktury daného roku, nicméně vzhledem ke snaze přiblížit se aktuálnímu územnímu členění i pro starší období jsou teritoriální změny, které mohou podstatně ovlivnit výsledky zohledněny. Jedná se o převedení 119 obcí do jiného okresu od 1. 1. 2007². Dále o převod obce Dolní Lutyně ze správního obvodu obcí s rozšířenou působností (SO ORP) Orlová do SO ORP Bohumín k 1. 1. 2012³.

Do roku 2007 publikovala demografická statistika počty případů stěhování, tzn. jedna osoba se mohla stěhovat vícekrát během jednoho roku a v datech byla všechna vícečetná stěhování zahrnuta. Od roku 2008 se ovšem údaje o tyto případy očišťují a na jednu osobu tak připadá pouze jeden případ stěhování v rámci kalendářního roku⁴. Vzhledem k tomu, že současná praxe pokrývá většinu z analyzovaného období, tak jsou v publikaci synonymně používány termíny počet případů stěhování a počet stěhujících se osob.

Definice často používaných ukazatelů:

Objem stěhování – počet případů stěhování uvnitř určité územní jednotky

Obrat stěhování – součet počtu vystěhovalých z a přistěhovalých do dané územní jednotky

Saldo stěhování – rozdíl mezi počtem přistěhovalých a vystěhovalých

Všechny tyto ukazatele je možné relativizovat, tedy vztáhnout na počet obyvatel (obvykle středního stavu), případně ještě podle pohlaví a věku, a výsledný ukazatel pak není závislý na počtu obyvatel nebo pohlavně-věkové struktuře populace. Pokud je takový ukazatel vypočítán za celé období, tak vždy vychází ze sumy počty případů stěhování a ze sumy stavů za celé období.

---

¹ Podle § 98 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů.

² Na základě vyhlášky č. 513/2006 Sb., kterou se mění vyhláška č. 564/2002 Sb., o stanovení území okresů České republiky a území obvodů hlavního města Prahy, ve znění pozdějších předpisů.

³ Na základě vyhlášky č. 440/2011 Sb., kterou se mění vyhláška č. 388/2002 Sb., o stanovení správních obvodů obcí s pověřeným obecním úřadem a správních obvodů obcí s rozšířenou působností, ve znění pozdějších předpisů.

⁴ Stěhování je tak evidováno mezi první obcí vystěhování v průběhu roku a poslední obcí přistěhování.